

SIROMAŠTVO I USLOVI ŽIVOTA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Anketa o dohotku i uslovima života je godišnje istraživanje koje Uprava za statistiku redovno sprovodi od 2013. godine. Podaci prikupljeni ovim istraživanjem pružaju mogućnost računanja indikatora monetarnog rizika od siromaštva i indikatora nejednakosti raspodjele dohotka u društvu.

Anketa o dohotku i uslovima života se sprovodi na osnovu Zakona o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike ("Službeni list Crne Gore", br. 18/12 i 47/19). Realizacija ankete usklađena je sa uredbama EU i Eurostatovom metodologijom EU-SILC (*Survey on Income and Living Conditions*).

EU-SILC istraživanje je obavezan izvor za praćenje statistike dohotka, siromaštva i socijalne isključenosti, kako bi se obezbijedili uporedivi podaci za svaku državu odvojeno i na nivou EU kao cjeline.

Izvori podataka su domaćinstva i njihovi članovi koji u vrijeme prikupljanja podataka borave na teritoriji Crne Gore.

Obuhvat

Jedinice anketiranja su domaćinstva na teritoriji Crne Gore izabrana metodom slučajnog uzorka, kao i svi članovi domaćinstva starosti 16 i više godina.

Veličina uzorka za ovo istraživanje u prosjeku iznosi oko 5 200 domaćinstava.

Definicije

Prag rizika od siromaštva (relativna linija siromaštva) predstavlja 60% medijane nacionalnog ekvivalentnog raspoloživog dohotka svih domaćinstava i izražava se u eurima.

Stopa rizika od siromaštva predstavlja udio lica (u ukupnoj populaciji) čiji je ekvivalentni dohodak manji od relativne linije siromaštva.

Relativni jaz rizika od siromaštva predstavlja razliku između relativne linije siromaštva i medijane ekvivalentnog dohotka lica koja su ispod praga rizika od siromaštva.

Kvintilni odnos (S80/S20) poredi ukupan ekvivalentni dohodak gornjeg dohodnog kvintila (20% stanovništva sa najvećim ekvivalentnim dohotkom) sa ukupnim ekvivalentnim dohotkom donjeg kvintila (20% stanovništva sa najnižim ekvivalentnim dohotkom). On je pokazatelj dohodne nejednakosti koji mjeri odnos između prvog i petog kvintila distribucije dohotka.

Gini koeficijent u ovom istraživanju predstavlja mjeru nejednakosti raspodjele ekvivalentnog raspoloživog dohotka. Vrijednost ovog koeficijenta se kreće u intervalu od 0 do 100, gdje 0 predstavlja savršenu jednakost, tj. sve osobe u društvu imaju jednak dohodak. Što je vrijednost bliža 100, to je dohodna nejednakost veća.

Stopa rizika od siromaštva ili socijalne isključenosti (AROPE) pokazuje udio lica (u ukupnoj populaciji) koji su u riziku od siromaštva i/ili su izrazito materijalno i socijalno deprivirani i/ili žive u domaćinstvima veoma niskog inteziteta rada.

U 2021. godini indikator AROPE je modifikovan u skladu sa novim ciljem EU 2030. Promjena podrazumijeva:

- 1) Prilagodavanje komponente izrazite materijalne deprivacije, definisanje nove stope izrazite materijalne i socijalne deprivacije kao procenta ukupne populacije kojoj nedostaje najmanje sedam stavki od trinaest stavki materijalne i socijalne deprivacije;
- 2) Definisanje (kvazi) indikatora 'domaćinstva bez posla' kao „osobe od 0-64 godina koje žive u domaćinstvima u kojima su odrasle osobe (starosti od 18 do 64 godine - isključujući studente od 18-24 godine i osobe koje su prema statusu aktivnosti u penziji (osim osoba koje su primaoci porodične penzije), kao i neaktivne osobe u starosnoj grupi od 60 do 64 godine koje žive u domaćinstvima u kojima je glavni izvor dohotka penzija) radile jednako ili manje od 20% ukupnog radnog vremena koje su potencijalno mogli raditi tokom prethodne godine”.

POVERTY AND LIVING CONDITIONS

Sources and methods of data collection

Survey on income and living conditions is an annual survey regularly implemented by Statistical Office from 2013. The data collected by this survey make possible the calculation of indicator on monetary risk from poverty and of indicator on income distribution inequality in a society.

Survey on income and living conditions is conducted on the basis of the Law on Official Statistics and Official Statistical System of Montenegro (Official Gazette of Montenegro No 18/12 and 47/19). Realisation of the survey is harmonized with EU regulations and Eurostat's methodology EU-SILC (*Survey on Income and Living Conditions*).

EU-SILC survey is a required source for monitoring statistics on income, poverty and social exclusion, in order to ensure comparable data for every country and at the EU level as total.

Data sources are households and its members residing in the territory of Montenegro at the time of data collection.

Coverage

Survey units are households at the territory of Montenegro selected by a random sample method, as well as all household members aged 16 and over.

Sample size for this survey is approx. 5 200 households in average.

Definitions

At-risk-of-poverty threshold (relative poverty line) represents 60% of the median of national equivalised disposable income of all households and it is presented in euros.

At risk of poverty rate means a share of persons (in the total population) whose equivalised income is below the relative poverty line.

Relative at risk of poverty gap represents a difference between the at risk of poverty threshold and the median of equivalised income of the persons below the risk of poverty threshold.

Quintile share ratio (S80/S20) compares the total equivalised disposable income of the upper income quintile (20% of the population with the highest equivalised income) with those from the lower income quintile (20% of the population with the lowest equivalised income). It is an indicator of income inequality which measures the relationship between the first and fifth income distribution quintals.

Gini coefficient in this survey represents the measure of inequality in the distribution of equivalised disposable income. The value of this coefficient goes within the interval from 0 to 100, where 0 represents perfect equality, i.e. each person in society has equal income. The closer to 100 the value is, the income inequality is higher.

At-risk-of-poverty or social exclusion rate (AROPE) shows the share of individuals (in the total population) who are at risk of poverty and/or are severely materially and socially deprived and/or live in households with very low work intensity.

In 2021, AROPE indicator is modified in accordance with new goal EU 2030. The change considers:

- 1) Adjusting the severe material deprivation component, defining a new severe material and social deprivation rate as a percentage of the total population lacking at least seven items out of the thirteen material and social deprivation items;
- 2) Defining the (quasi)-jobless household indicator as "people from 0-64 years living in households where the adults (those aged 18-64, but excluding students aged 18-24 and people who are retired according to their self-defined current economic status or who receive any pension (except survivors pension), as well as people in the age bracket 60-64 who are inactive and living in a household where the main income is pensions) worked a working time equal or less than 20% of their total combined work-time potential during the previous year."

8 – 1. PRAG RIZIKA OD SIROMAŠTVA (LINIJA SIROMAŠTVA)
NA GODIŠNJEM NIVOU, EURAT RISK OF POVERTY THRESHOLD
(RELATIVE POVERTY LINE) AT THE
ANNUAL LEVEL, EUR

	2017	2018	2019	2020	2021	
Jednočlano domaćinstvo	2 097	2 270	2 261	2 347	2 278	One-person household
Domaćinstvo s dvije odrasle osobe i dvoje djece mlađe od 14 godina (prema OECD skali)	4 405	4 766	4 748	4 928	4 784	Household with two adults and two children aged under 14 years (according to the OECD scale)

8 – 2. OSNOVNI POKAZATELJI RIZIKA OD
SIROMAŠTVA I NEJEDNAKOSTITHE MAIN INDICATORS OF AT RISK
OF POVERTY AND INEQUALITY

	2017	2018	2019	2020	2021	
Stopa rizika od siromaštva, %	23,6	23,8	24,5	22,6	21,2	At risk of poverty rate, %
Relativni jaz rizika od siromaštva, %	34,0	35,3	33,1	28,2	29,5	Relative at risk of poverty gap, %
Kvintilni odnos (S80/S20)	7,6	7,4	6,7	6,0	5,8	Quintile ratio (S80/S20)
Gini koeficijent	36,7	34,7	34,1	32,9	32,5	Gini coefficient

8 – 3. STOPA RIZIKA OD SIROMAŠTVA PREMA POLU, %

AT RISK OF POVERTY RATE BY SEX, %

	2017	2018	2019	2020	2021	
Muškarci	24,2	24,1	24,9	23,0	21,1	Male
Žene	23,0	23,5	24,0	22,2	21,3	Female

8 – 4. STOPA RIZIKA OD SIROMAŠTVA PREMA STAROSTI, %

AT RISK OF POVERTY RATE BY AGE, %

	2017	2018	2019	2020	2021	
0-17 godina	31,7	32,4	33,7	32,6	30,5	0-17 years
18-24 godine	27,8	25,0	30,5	25,2	24,7	18-24 years
25-54 godine	22,5	22,4	22,5	20,4	19,6	25-54 years
55-64 godine	18,8	18,6	19,0	17,3	15,5	55-64 years
65 ili više godina	15,4	15,3	15,1	15,5	13,8	65 years and over

8 – 5. STOPA RIZIKA OD SIROMAŠTVA
PO TIPU NASELJA, %AT RISK OF POVERTY RATE
BY TYPE OF SETTLEMENT, %

	2017	2018	2019	2020	2021	
Gradsko	17,5	17,3	17,9	16,9	16,6	Urban
Ostalo	34,8	35,6	36,3	32,9	29,6	Other

8 – 6. STOPA RIZIKA OD SIROMAŠTVA
PO REGIONIMA, %AT RISK OF POVERTY RATE
BY REGIONS, %

	2017	2018	2019	2020	2021	
Centar	17,1	14,4	16,6	14,8	14,7	Center
Jug	19,6	23,2	19,9	11,6	10,5	South
Sjever	37,9	40,0	41,2	44,5	40,8	North

8 – 7. STOPA RIZIKA OD SIROMAŠTVA PREMA
NAJVIŠEM NIVOU OBRAZOVANJA, %AT RISK OF POVERTY RATE BY THE
HIGHEST ATTAINED LEVEL OF
EDUCATION, %

	2017	2018	2019	2020	2021	
Osnovna škola i manje od osnovne škole	36,2	41,4	38,7	37,9	33,8	Primary school and less than primary school
Srednja škola, obrazovanje poslije srednje škole a nije više obrazovanje	20,8	19,1	19,6	18,0	17,8	Secondary school, secondary non tertiary education
Više i visoko obrazovanje (fakultet, magistri i doktori nauka)	6,8	7,3	8,1	6,1	6,5	High education (Bachelor, Master and Doctoral level)

8 – 8. STOPA RIZIKA OD SIROMAŠTVA PREMA NAJČEŠĆEM
STATUŠU AKTIVNOSTI
(18 I VIŠE GODINA), %AT RISK OF POVERTY RATE BY THE
MOST FREQUENT ACTIVITY STATUS
(18 YEARS AND OVER), %

	2017	2018	2019	2020	2021	
Zaposleni kod poslodavca	5,9	6,1	7,0	7,0	5,0	Employed at employer
Samozaposleni	19,8	16,4	19,9	22,7	15,7	Self-employed
Nezaposleni	44,8	47,5	45,5	42,8	40,2	Unemployed
Penzioneri	13,6	11,7	11,4	12,2	12,2	Pensioners
Ostali neaktivni	31,0	31,1	35,9	29,5	28,8	Other inactive

8 – 9. STOPA RIZIKA OD SIROMAŠTVA
PRIJE I POSLIJE SOCIJALNIH
TRANSFERA, %AT RISK OF POVERTY RATE
BEFORE AND AFTER SOCIAL
TRANSFERS, %

	2017	2018	2019	2020	2021	
Stopa rizika od siromaštva poslije socijalnih tranfera	23,6	23,8	24,5	22,6	21,2	At risk of poverty rate after social transfers
Socijalni transferi nijesu uključeni u dohodak	31,4	31,2	29,5	27,8	27,2	Social transfers not included in income
Penzije i socijalni transferi nijesu uključeni u dohodak	46,7	45,0	42,9	41,4	42,4	Pensions and social transfers not included in income

8 – 10. POKAZATELJ RIZIKA OD SIROMAŠTVA ILI
SOCIJALNE ISKLJUČENOSTI, %¹⁾AT RISK OF POVERTY RATE OR SOCIAL
EXCLUSION RATE, %¹⁾

	2017	2018	2019	2020	2021	
Stopa rizika od siromaštva ili socijalne isključenosti	42,2	41,2	36,5	37,6	38,9	At risk of poverty or social exclusion rate

¹⁾ Serija podataka 2017.-2021. godine je izračunata u skladu sa promjenama u obračunu ovog indikatora. Vidjeti Metodološka objašnjenja.

¹⁾ Data series 2017-2021. was calculated in accordance with changes in the calculation of this indicator. See Methodological notes.

8 – 11. STOPA RIZIKA OD SIROMAŠTVA
PREMA TIPU DOMAĆINSTVA, %AT RISK OF POVERTY RATE
BY HOUSEHOLD TYPE, %

	2017	2018	2019	2020	2021	
Domaćinstva bez izdržavane djece	15,9	15,2	13,9	14,3	12,7	Household without dependent children
Jednočlano domaćinstvo	20,1	19,3	18,9	17,4	14,9	One-person household
Muškarac	20,0	22,9	20,6	17,9	14,7	Male
Žena	20,3	17,0	17,9	17,0	15,1	Female
Jednočlano domaćinstvo, osoba mlađa od 65 godina	23,7	22,4	21,8	17,1	17,9	One-person household, person under 65 years of age
Jednočlano domaćinstvo, osoba starosti 65 i više godina	17,0	16,4	16,5	17,6	12,3	One-person household, person aged 65 years and over
Dvije odrasle osobe	14,1	14,9	14,4	15,1	15,4	Two adults
Dvije odrasle osobe, obje mlađe od 65 godina	13,0	15,1	14,9	15,0	17,1	Two adults, both under 65 years of age
Dvije odrasle osobe, bar jedna stara 65 i više godina	14,9	14,8	14,0	15,2	13,9	Two adults, at least one aged 65 years and over
Ostala domaćinstva bez izdržavane djece	15,0	14,0	12,1	13,0	10,3	Other households without dependent children
Domaćinstva sa izdržavanom djecom	27,9	27,9	29,6	26,9	25,5	Households with dependent children
Jedna odrasla osoba sa najmanje jednim izdržavanim djetetom	27,6	30,4	35,4	36,6	47,4	One adult with at least one dependent child
Dvije odrasle osobe s jednim izdržavanim djetetom	16,5	17,5	15,2	12,1	11,9	Two adults with one dependent child
Dvije odrasle osobe sa dvoje izdržavane djece	21,7	21,4	21,9	20,6	20,3	Two adults with two dependent children
Dvije odrasle osobe sa troje ili više izdržavane djece	45,9	46,1	45,0	45,4	44,8	Two adults with three or more dependent children
Dvije ili više odraslih osoba sa izdržavanom djecom	27,9	27,8	29,4	26,5	24,9	Two or more adults with dependent children
Ostala domaćinstva sa izdržavanom djecom	25,7	25,5	29,1	24,6	19,8	Other households with dependent children

